

Kristina Kostova

From: Dimitar Dimitrov <contact_dimitard@yahoo.com>
Sent: 26 май 2020 г. 16:30
To: Kristina Kostova; Ivaylo Mandjukov
Subject: Коментар и предложения относно HEMS
Attachments: HEMS_comments_DDI.pdf

Уважаема г-жа Костова,

Като съмишленник на идеята за хеликоптерно спасяване в България и автор на доклади, мнения и интервюта по темата – ви изпращам – коментар във връзка с обществената поръчка на Министерство на Здравеопазването за доставка на хеликоптери за нуждите на специалната медицинска помощ.

Надявам се проекта да бъде реализиран в най-кратки срокове. Оставам на разположение за всякакви въпроси свързани с коментара и темата.

Поздрави,
Димитър Димитров

Коментар и предложения относно: Пазарна консултация във връзка с провеждане на обществена поръчка с предмет: „Закупуване на 2 броя санитарни превозни средства за транспорт по въздух (хеликоптери), осигурени с необходимото оборудване и апаратура за нуждите на спешната медицинска помощ.

Уважаеми дами и господа,

Във връзка с течашата процедура за закупуване на 2 броя хеликоптера за спешна медицинска помощ (HEMS) от Министерство на Здравеопазването, бих искал да ви обърна внимание на следните части от публикувани материали:

1. Част „Технически изисквания“:

т.13: Смятам, че тази точка е от съществено значение не само за предстоящото изграждане и стартиране на системата в България, но нейния успех и възприемане от обществото. Доколкото повечето упоменати компоненти в тази точка са насочени повече към търсене и спасяване (SAR), а не базов HEMS, то наистина могат да бъдат смятани за опционални. Наличието обаче на възможности за работа с лебедка (ННО) – 13.5 и 13.6 са от особена важност. Обосновката ми за това е следната:

- България е планинска държава с изключително разнообразен терен, много от който може да бъде смятан за трудно достъпен. Това важи включително за много малки населени места (без лесен и бърз достъп за спешна помощ), основни пътища от републиканската ни мрежа (проходи, гористи местности), курорти и прочие.
- Дори да приемем, че спасяването във високопланински условия не е първи приоритет за стартирането на системата, то има много други случаи, които биха изисквали използването на ННО система. Например – катастрофи по пътищата в определени участъци, бедствия и аварии, достъп в планинските райони в трудни условия и т.н.
- Допълнителен фактор е липсата на голям брой изградени и сертифицирани хеликоптерни площадки в населените места и болничните центрове.
- В световната практика работата с ННО се е наложила с години и е част от всяка съвременна система за работа, включително и на Балканите на дневна база.
- С оглед на горното е абсолютно допустимо да се очаква използване на ННО в 10 до 20% от случаите обект на системата. Цифрата е потвърдена и от няколко научни изследвания за страни с близки до нашата топография налични в публичното пространство и е достатъчно висока за да не бъде игнорирана.
- Ако машините нямат необходимото оборудване за ННО е сигурно, че няма да бъдат извършени съществен брой важни мисии, заради не плащане на малък/сравнителен процент от общата стойност на хеликоптерите.
- Ако машините нямат ННО оборудване – обучението и поддържането на умения за подобни операции от екипажите няма да бъде възможно, което е изключително лоша основа за бъдещето разгръщане на системата в България.
- Отежняването и усложняването на машините с това оборудване е смятам въпрос, който при съвременното развитие на техниката може да бъде напълно игнориран.

- Допълнителна и финален фактор е каква би била и оценката на обществото при закупуване на нова техника без ННО възможности, предвид големия публичен и медиен интерес към медицински транспорт и особено такъв в по-комплицирани случаи (като терен и условия).

Предложението ми е като абсолютен минимум да бъде планирано ННО оборудване (13.5 и 13.6) за една от машините с оглед на създаването и оперирането на съвременна и растяща HEMS система в България.

т.9 : С оглед на използването му в цялостна система, предвижданото комуникационно оборудване на машините за GSM, TETRA, комуникация „на живо“ със спешните центрове на болничните заведения и проследяване в реално време на полетите е непълно и от части неясно. При работата на машините на пределно малка височина и спецификите на нашия терен, проследяването им от команден център и комуникацията с него не е гарантирано, че могат да бъдат извършени от средствата на РВД (нито информация налична на РВД може да бъде предадена лесно и удобно).

Предложението ми е да бъде извършено допълнително уточняване на комуникационната стратегия за цялостната система и това да бъде рефлектирано в изискванията към доставчиците (например използване на DZMx или други подобни съвременни средства).

2. Част „Формиране на цена“

С оглед на публикувания бюджет и наличната пазарна информация от възможните доставчици има съществена опасност финансирането да не бъде достатъчно за закупуване на 2 броя машини. Настоящите реалности в авиацията, а именно - сложност и брой на системите, регулярна и извънредна поддръжка, подготовка и поддържане на летателните умения на екипажите – прави изключително нереалистично стартирането на HEMS система с една машина (тук оставям на страна факта, че дори и стартирането с 2 машини е далеч от минимума за покриване на нуждите от HEMS на населението в България). Изграждането на системата трябва да стъпи на здрава основа и да опровергае съществуващите опасения и страхове в обществото, че ще се създаде неработещ на практика HEMS на висока цена.

Предложението ми е на база на наличната вече информация да бъде направена оценка, и ако е необходимо да бъде потърсено допълнително финансиране за закупуване на 2 броя машини като минимум – както е представен проекта пред българското общество.

Изготвил,
Димитър Димитров